

การบริหารทรัพย์สินตามหลักโศกวิภาคของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัด
PROPERTY MANAGEMENT OF THE SAVINGS COOPERATIVE.
CHIANG MAI HEALTHCARE CO., LTD.

Received : November 15, 2018

Revised : November 29, 2018

Accepted : December 30, 2018

นันทน์ภัสกรณ รัตนพันธ์

Nannapussakorn Rattanapan

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 คือ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและการบริหารจัดการทรัพย์สิน ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัด 2) เพื่อศึกษาหลักโศกวิภาคในพุทธศาสนา 3) เพื่อวิเคราะห์การบริหารทรัพย์สินตามหลักโศกวิภาคที่ปรากฏในพระพุทธรูปของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัด เป็นการวิจัยคุณภาพค้นคว้าเชิงเอกสาร ของการบริหารจัดการทรัพย์สินตามหลักโศกวิภาคในพระพุทธรูปศาสนาโดยการนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธรูปจากในอดีตมาจนถึงปัจจุบันได้นำหลักธรรมมาบริหารจัดการทรัพย์สิน ผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัด มีการบริหารจัดการทรัพย์สินตามหลักโศกวิภาค ประกอบไปด้วย 1.ส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์โดยสร้างความตระหนักถึงรายได้ ใช้จ่ายตามหลักโยนิโสมนสิการ 2.ส่งเสริมให้ช่วยเหลือซึ่งกัน ในหมู่คณะใช้จ่ายตามหลักโศกอาทิตย 5 3.สหกรณ์รับฝากเงินเพื่อไว้ใช้ในอนาคตใช้จ่ายในยามจำเป็น 4.สหกรณ์จัดหาทุน เพื่อเงินกู้ ช่วยเหลือสมาชิกในการกู้ยืมใช้ทรัพย์สินในการไปลงทุน

คำสำคัญ: การบริหารทรัพย์สิน, หลักโศกวิภาค, สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่

Abstract

This research has three objectives included; 1) to study the history and property management of the Chiang Mai Provincial Public Health Savings Cooperative Ltd., 2) to study the fourfold division of money principle of Buddhism, and 3) to analyze the property management based on the fourfold division of money principle that has appeared in Buddhism of the Chiang Mai Provincial Public Health Savings Cooperative Ltd. This research is a qualitative research with documentary research of the property management based on the fourfold division of money principle of Buddhism by applying the doctrines in Buddhism from the past to the present to manage the property. The research found that the Chiang Mai Provincial Public Health Savings Cooperative Ltd. manages property by using the fourfold division of money principle included that 1. Promote members to save money by raising awareness of their income (Spending base on careful and useful consideration principle), 2. Promote mutual help among groups. (Spending base on uses of possessions principle), 3. The cooperative receives the deposit for future use of the member. (Spending in need), and 4. Cooperative provides funds to support members in the loan (Use of property for investment).

Keywords : Property management, Fourfold division of money principle, Chiang Mai Provincial Public Health Savings Cooperative Ltd.,

1. บทนำ

การดำเนินชีวิตในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นไปตามกระแสของทั่วโลก เนื่องจากมีความเจริญทางด้านวัตถุและกระแสนิยมจากการคิดค้นสิ่งอำนวยความสะดวกของมนุษย์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้รวดเร็วทันเหตุการณ์และทันความต้องการตามวัตถุประสงค์ของมนุษย์ ซึ่งในปัจจุบันนี้ในประเทศไทยเรียกว่าเป็นยุคไทยแลนด์ 4.0 ผู้วิจัยขอทำความเข้าใจก่อนว่าเป็นยุคของเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้เกิดความเข้าใจว่า ประเทศไทยได้ผ่านการพัฒนาเป็นลำดับขั้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงสมัยปัจจุบัน “ประเทศไทย 1.0” การดำรงอยู่และพัฒนาประเทศเน้นการเกษตรเป็นหลัก เช่น ผลิตและขาย พืชไร่ พืชสวน เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น “ประเทศไทย 2.0” นอกจากเกษตรกรรมแล้วก็เน้นไปทางอุตสาหกรรมแต่เป็นอุตสาหกรรมเบา เช่น การผลิตและขายรองเท้า เครื่องหนัง เครื่องดื่ม เครื่องประดับ เครื่องเขียน กระเป๋า เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น “ประเทศไทย 3.0” ซึ่งเป็นยุคปัจจุบัน เน้นหนักไปทางอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เช่น การผลิตและขาย ส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ กลั่น น้ำมัน แยกก๊าซธรรมชาติ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น (กุลลีนี มุทธากลิน, 2539 : 25)

การบริหารทรัพยากรถือได้ว่าเป็นหลักธรรมในระดับโลกียธรรม เป็นหลักคำสอนที่มีจุดหมายในการครองชีพโดยใช้หลักธรรมที่ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมที่ดีที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้ ทัศนธรรมิกัตถะ คือประโยชน์บัดนี้ ประโยชน์ชีวิตนี้หรือประโยชน์ปัจจุบัน เป็นหลักธรรมที่กล่าวถึงความอดทนขยันหมั่นเพียรการรู้จักใช้ปัญญาดำเนินกิจการงาน การรู้จักเก็บรักษาทรัพย์สินให้รอดพ้นภัยอันตราย การรู้จักคบหาคนดีที่สามารถเกื้อกูลในอาชีพการงานให้มีความก้าวหน้าและการรู้จักเลี้ยงชีวิตแต่พอดีให้มีความสุขได้โดยไม่ฟุ้งเฟ้อสุรุ่ยสุร่ายสามารถเก็บรักษาไว้ให้เพิ่มพูนขึ้นได้ จะเห็นได้การบริหารทรัพยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินชีวิต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรตามหลักโศกวิทยาของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัต้องการศึกษาการบริหารทรัพยากรตามหลักโศกวิทยาเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และนำมาบริหารทรัพยากรได้อย่างถูกต้องในการดำเนินชีวิตโดยไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อนและไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่น ไม่ทำผิดกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีศีลธรรมอันดีงามของคนไทย ซึ่งได้ปฏิบัติกันมาตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามาตั้งแต่อดีต เพื่อการพัฒนาที่สมดุลสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงด้านสังคม ได้เป็นอย่างดีและถูกต้องโศกทรัพย์ที่หามาได้ควรมีความสมดุลกับการบริหารทรัพยากรตามหลักโศกวิทยา และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในสังคมประเทศชาติได้เป็นอย่างดีถูกต้องและยั่งยืนตลอดไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและการบริหารจัดการทรัพยากร ของสหกรณ์ออมทรัพย์ สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัด

2.2 เพื่อศึกษาหลักโศกวิทยาในพุทธศาสนา

2.3 เพื่อวิเคราะห์การบริหารทรัพยากรตามหลักโศกวิทยาที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่จำกัด

3. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเป็นการวิจัยคุณภาพค้นคว้าเชิงเอกสาร ของการบริหารจัดการทรัพยากรตามหลักโศกวิภาคในพระพุทธศาสนาโดยการใช้หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาจากในอดีตมาจนถึงปัจจุบันได้นำหลักธรรมมาบริหารจัดการทรัพยากรอย่างไรให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตได้ดีหรือไม่อย่างไรและการบริหารจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้หลักของโศกวิภาคมาบริหารจัดการทรัพยากรนั้นให้รู้ประโยชน์และโทษอย่างไร การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเพื่อให้รู้และเข้าใจในหลักโศกวิภาคเพื่อให้รู้หลักและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.1 ด้านเนื้อหา

การศึกษาหาข้อมูลหลักโศกวิภาคในพุทธศาสนา และการบริหารการจัดการทรัพยากรตามหลักหลักโศกวิภาครวมถึงการวิเคราะห์ในพระพุทธศาสนา และข้อมูลที่น่าสนใจในองค์กรของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข เชียงใหม่ จำกัด

3.2 ด้านพื้นที่

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัด

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยคุณภาพเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา หลักพระพุทธศาสนาในส่วนที่เป็นแนวคิดทฤษฎีและหลักการบริหารทางการเงินและหลักโศกวิภาคที่เกี่ยวข้องตามพระพุทธศาสนา โดยมีวิธีและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย (Research Process) ดังต่อไปนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. การศึกษาค้นคว้าหลักโศกวิภาคความหมายและแนวลักษณะและประเภท มีประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการทำการศึกษา ส่วนการศึกษาที่ผู้วิจัยทำการศึกษานั้นซึ่งเป็นความรู้ที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าสืบค้นได้นำข้อมูลมาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา นอกจากนั้นผู้วิจัยยังทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและตำรา เอกสาร งานวิทยานิพนธ์ งานวิจัยของนักวิชาการต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นฐานในการศึกษาวิจัยต่อไป

ข. การศึกษาความหมายและแนวคิดลักษณะและประเภทของโศกวิภาคที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรได้นำมาเขียน

ค. ศึกษาการบริหารการจัดการทรัพยากรตามหลักโศกวิภาคของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข เชียงใหม่ จำกัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนำมาเรียบเรียงได้นำมาเสนอผลการวิจัย

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. วิเคราะห์การจัดการทรัพยากรตามหลักโศกวิภาคมีประโยชน์ในด้านใดบ้างนั้นผู้วิจัยได้เขียนวิเคราะห์แยกตามหลักโศกวิภาคโดยรวบรวมข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องได้นำมาวิเคราะห์ เรียบเรียง และได้นำเสนอผลการวิจัย

ข. สรุปผลการศึกษาการวิจัยและข้อเสนอแนะทั้งหมดโดยการที่ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยจากการศึกษาวิเคราะห์ผลงานวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และได้นำเสนอและได้สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5. ผลการวิจัย

5.1 ประวัติความเป็นมาและการบริหารจัดการทรัพย์สินของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัด ผลงานวิจัยพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัด มีการบริหารจัดการทรัพย์สินของสหกรณ์โดยมีการแบ่งทรัพย์สินที่ใช้ให้สมาชิกออกเป็นหลายส่วนซึ่งตรงกับหลักโภควิภาคทางพระพุทธศาสนา โดยเริ่มจาก รับฝากเงินจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น จัดหาทุน ให้เงินกู้แก่สมาชิก ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน ซื้อมูลของธนาคาร หนี้ของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น จะเห็นได้ว่า ทางสหกรณ์ได้มีการบริหารจัดการทรัพย์สินที่ตรงกับหลักโภควิภาค คือมีการรับฝากเพื่อนำเงินมาใช้เพื่อสมาชิกขององค์กรและเพื่อองค์กรเอง อีกส่วนหนึ่งก็นำเงินเหล่านั้นจัดตั้งเป็นกองทุนสำรองเพื่อใช้ในกองทุนสงเคราะห์ยามจำเป็น และส่วนสุดท้ายได้นำเงินไปลงทุนในหุ้นของธนาคารหรือหุ้นชุมชนหรือสหกรณ์เพื่อให้งอกเงย

5.2 หลักโภควิภาคในพระพุทธศาสนา ผลงานวิจัยพบว่า มนุษย์เราเมื่อแสวงหาและสะสมทรัพย์ได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือการใช้จ่ายทรัพย์เพื่อการบริโภคซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญของมนุษย์ทั้งบริโภคตามความจำเป็นตามปัจจัยสี่เป็นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ และการบริโภคที่เกินความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ในหลักของโภควิภาค 4 นั้น พระพุทธเจ้าตรัสให้แบ่งทรัพย์ออกเป็น 4 ส่วนเพื่อให้สามารถนำหลักโภควิภาคไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ คือ ส่วนที่ 1 เพื่อการใช้จ่ายสำหรับตนเองและครอบครัวเป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคซึ่งมีวิธีการใช้จ่ายทรัพย์ตามหลักโภคะอาทิยะใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงตัวเองเลี้ยงบิดามารดาบุตรภรรยาและคนในปกครองทั้งหลายให้มีความสุข ใช้จ่ายเพื่อบำรุงมิตรสหายและผู้ร่วมกิจการงานให้มีความสุข ใช้จ่ายเพื่อปกป้องรักษาสวัสดิภาพของตนให้มั่นคงปลอดภัย ทำพลีอุปัถม์บำรุงพระสงฆ์และเหล่าบรรพชิตผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ และวิธีการใช้จ่ายตามหลักสมชีวิตา พอดี พอมี พอกิน ส่วนที่ 2 เก็บทรัพย์ไว้ใช้ในยามจำเป็น แสดงออกถึงความรอบคอบ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต และ ทรัพย์ส่วนที่ 3, 4 นำทรัพย์ไปลงทุน พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญกับการนำทรัพย์ไปลงทุนเป็นอย่างมากเพราะการลงทุนเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ทรัพย์เพิ่มพูนขึ้น การรู้จักวางแผนในการใช้จ่ายย่อมทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต การใช้จ่ายทรัพย์เพื่อบริโภคนั้นถ้าไม่มีการวางแผนในการใช้จ่ายให้ดีแล้วย่อมประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ เงินจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นไม่ว่าจะอยู่ในอาชีพอะไรจะเป็นเกษตรกร ข้าราชการ หรือพ่อค้า

5.3 วิเคราะห์การบริหารทรัพย์สินตามหลักโภควิภาคที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัด ผลงานวิจัยพบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัด มีการบริหารจัดการทรัพย์สินตามหลักโภคะวิภาค ประกอบไปด้วย 1.ส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์โดยสร้างความตระหนักถึงรายได้ (ใช้จ่ายตามหลักโยนิโสมนสิการ) 2.ส่งเสริมให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่คณะ (ใช้จ่ายตามหลักโภคะอาทิยะ 5) 3.สหกรณ์รับฝากเงินเพื่อไว้ใช้ในอนาคต (ใช้จ่ายในยามจำเป็น) 4.สหกรณ์จัดหาทุน เพื่อเงินกู้ ช่วยเหลือสมาชิกในการกู้ยืม (ใช้ทรัพย์สินในการไปลงทุน)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ประวัติความเป็นมาและการบริหารจัดการทรัพย์สิน ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุข เชียงใหม่ จำกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยใด ๆ)

6.2 หลักโศกวิภาคในพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การบริโภค แนวพุทธปรัชญา วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จากการศึกษาหลักคำสอนพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นเบื้องต้น พบว่า หลักการของพระพุทธศาสนานอกจากจะเป็นคำสอนที่เข้าถึงสัจธรรม โดยมีนัยทางจริยธรรมและศีลธรรมของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสรรพสิ่งแล้ว ยังเป็นแนวทางแห่งการดำเนินชีวิตจากการศึกษาหลักคำสอนพระพุทธศาสนาพบว่าหลักการของพระพุทธศาสนา นอกจากจะเป็นคำสอนที่เข้าถึงสัจธรรม โดยมีนัยทางจริยธรรมและศีลธรรมของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสรรพสิ่งแล้วยังเป็นแนวทางแห่งการดำเนินชีวิต ซึ่งได้แนะวิธีการจัดสรรสินทรัพย์หรือวัตุธรรมเพื่อการดำรงอยู่อย่างเหมาะสมและมีความสุขเอาไว้ด้วย

6.3 วิเคราะห์การบริหารทรัพย์สินตามหลักโศกวิภาคที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา ของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่จำกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องสัมมาอาชีวะในพระไตรปิฎก โดยสรุปว่า หลักการของสัมมาอาชีวะเป็นหลักการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเพราะได้ยึดถือหลักคุณธรรมบถของพระพุทธศาสนาหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการดำเนินชีวิตสุจริตทางกายทางวาจาและทางใจ ตามหลักโศกวิภาค 4 ได้แบ่ง 1 ส่วนสำหรับใช้จ่ายเลี้ยงตนเลี้ยงครอบครัวเลี้ยงคนที่ควรบำรุงเลี้ยง และทำประโยชน์แบ่ง 2 ส่วนสำหรับใช้เป็นทุนประกอบการงานลงทุนประกอบอาชีพที่สุจริตเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพที่จัดไว้ 2 ส่วนนั้นเพราะให้ความสำคัญว่าการลงทุนเพื่อประกอบธุรกิจการงานจัดว่าเป็นการพัฒนาอาชีพให้ก้าวสู่ระดับที่สูงขึ้นแบ่งส่วนที่สำคัญสำหรับเก็บไว้ใช้ในคราวจำเป็นเร่งด่วนคือการจัดสรรทรัพย์สินไว้เพื่อใช้ในคราวฉุกเฉินหรือเหตุการณ์ที่ไม่ได้คิดหรือวางแผนไว้ล่วงหน้าเช่นการเจ็บไข้ได้ป่วยหรืออุบัติเหตุเป็นต้นจากหลักโศกวิภาคดังกล่าวข้างต้นเปรียบได้กับการออมทรัพย์ในปัจจุบันแต่เป็นการออมอย่างมีแผนที่ชัดเจนกล่าวคือการออมโดยมีเป้าหมายและมีระเบียบแบบแผนเช่นเพื่อต่อยอดทางธุรกิจหรือขยายธุรกิจออมไว้เพื่อการลงทุนในธุรกิจแขนงใหม่รวมถึงออมไว้เพื่อเป็นหลักประกันในการดำเนินชีวิต งานวิจัยนี้ยังได้กล่าวถึงสัมมาอาชีวะในแง่ของการแสวงหา สัมมาอาชีวะในแง่ของการครอบครองรักษาและสัมมาอาชีวะในแง่ของการบริโภคใช้จ่ายซึ่งเมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วผู้วิจัยเห็นว่ามีความที่สัมพันธ์กับหลักการของโศกวิภาค 4 เพราะถ้าไม่มีการแสวงหา การครอบครองและการใช้จ่ายแล้วการจัดสรรทรัพย์สินหรือการวางแผนทางการเงินก็ไม่มีสัมมาอาชีวะจึงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหลักโศกวิภาค 4

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรมีนโยบายสนับสนุนผลักดันกลไก ทางนโยบายให้เกิดเป็นรูปธรรม ด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนนำหลักนำหลักโศกวิภาค 4 มาเป็นเครื่องมือและคู่มือในการจัดสรรทรัพย์สินในครัวเรือนอย่างจริงจัง

2. ภาคเอกชน ควรมีการนำหลักโศกวิภาค 4 ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารด้านการเงินเพื่อเป็นการพัฒนาทั้งในองค์กรต่าง ๆ ได้

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการทรัพย์สินตามหลักโศกวิภาค 4 กับการบริหารจัดการทรัพย์สินตามหลักวิทยาการสมัยใหม่
2. ควรมีการศึกษาถึงหลักโศกวิภาค 4 ในข้อใดข้อหนึ่งโดยเฉพาะ

เอกสารอ้างอิง

กุลลีนี มุทธากลิน. (2539). “การวิเคราะห์การบริโภคแนวพุทธปรัชญา”. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.